

ни себе си в едно цяло, период на безкрайни страдания на цял народ, време на безумни авантюри и на две народни катастрофи. Славейков завърши своя земен друм, когато България цъвтеше и се развиваше по пътя на една сигурна култура. Пенчо обичаше силно родината си и неговото любящо сърдце желаше да бъде тя обединена и велика. Той вярваше в нейното благополучие и щастливо бъдаше, защото от начало и до своя последен час остана оптимист: никога сянка от песимизъм не заседна да затъми неговия светъл дух, въпреки Физическите му недъзи, които благоприятсгвуаха за това. И каква ирония! От годината на неговата смърт се заредиха едно след друго събития, които спънаха за десетки години културния напредък на страната, за който той от всички най-много допринесе; и сега, след десетилетие от смъртта му—над България са надвесени най-черните облаци и сърдцата ни са сковани от една скръб, тежка като олово, не виждайки един единичак светъл лъч да прорезва черния мрак на тъмните перспективи към нейното близко бъдаше. И най-жалното е там, че в тези съдбоносни дни за България няма силния дух на Пенчо, който предупреждаваше през 1911 г., когато разпалени тостове на славянските гости в София, будеха близкия стихийен пукот на една ужасна кървава трагедия, която успе да погуби най-добрите синове на родината му.

* *
*
*
*

Десет години престола на българската муза стои вакантен. Десет години от как престана да тупти онова велико сърдце, което се издигна до Гютевата мирова концепция и идеал за красотата, чието творчество е храм, в който личността чувствава как се издига над себе си и става по съвършена, чиято мисъл бе тежка „като медените пити“, — десет години от смъртта на един титан, който издигаше жезла си не за тирания, а за благоденствието на един народ...

Сега, когато родината на Славейкова преживява най-тежки дни, нека всички българи в денят на неговата десетгодишнина почувствуват в гърдите си силния и смел дух на поета, винаги облъхан от ведре надежда към бъдащото и нека се вслушваме в вечерната песен на възпетия от него роден Балкан: Не умира един народ, който е родил и открил творците на Хаджи Димитър и „Кървава песен.“ — Ботева и Пенча . . .

С. И. К.